

Model osobowościowy kuratora

(niedziela, 19 marzec 2006) - Autor Irena Szostak - Kurator Okręgowy, SO w Poznaniu

Kuratorzy zawodowi dźwigają na swoich barkach ciężar wykonywania praktycznej pracy opiekuńczej, wychowawczej i resocjalizacyjnej w terenie. Model osobowościowy kuratora sądowego powinien odpowiadać wymaganiom wynikającym ze specyficznej pracy kuratora z rodziną, małym dzieckiem, dorastającym nieletnim, zdemoralizowanym dorosłym oraz przestępcą.

"Nadzieja przychodzi do człowieka wraz z drugim człowiekiem" - Alighieri Dante

Omawiając model osobowościowy kuratora powinno zwracać się uwagę na fakt posiadania przez niego określonej koncepcji siebie i świata. Powinien on odznaczać się:

- łatwością w nawiązywaniu kontaktów, - ogólną życzliwością, pogodnym usposobieniem, - brakiem skłonności do moralizowania, - brakiem oceniania według własnego postępowania, zgodnie z własnym kryterium oceny, - akceptacją i pomocą podopiecznym jako przeciwstawienie tylko do kontroli zakazów i nakazów, - taktem w postępowaniu i wiarą w poprawę sytuacji swoich podopiecznych, - umiejętnością współżycia z innymi, rozwiązywaniem konfliktów. Talent pedagogiczny, krytycyzm wobec siebie, stanowczość, cechy przywódcze, ogólna życzliwość, umiejętności organizatorskie, osobisty autorytet wynikający z kwalifikacji zawodowych i moralnych oraz humanistyczny stosunek do człowieka. Kurator o takich cechach jest w stanie wpłynąć na swoich podopiecznych, ich rodziców, czy środowisko. Właściwym podejściem do podopiecznego, szczerością w rozmowie, pracowitością, oddaniem sprawie resocjalizacji, dociekliwością, konsekwencją, życzliwym i szczerym podejściem do spraw podopiecznych może zmienić życie podopiecznych i zmniejszać przestępczość. Na pierwszy plan cech osobowościowych należy zaliczyć dobroć, wyrozumiałość, tolerancyjność, łagodność, życzliwość, ale i stanowczość, dyscyplinę, jako cechy niezbędne do osiągnięć i sukcesów w pracy kuratora.

O skuteczności działań pośrednio wiążących się z osobowością kuratora wiążą się:

- cechy zewnętrzne kuratora (wygląd, uroda, wzrost, wiek), - cechy wewnętrzne, w tym: odpowiedni zasób wiedzy interdyscyplinarnej i umiejętność jej wykorzystania w praktyce, - dobra znajomość środowiska lokalnego, - postawa kuratora (nie ciągle moralizowanie i wytykanie błędów, straszenie, ustawiczna kontrola, a wzmacnianie wiary we własne siły i możliwości, ukazywanie nawet niewielkich osiągnięć). Praca kuratora z powierzonymi jego pracy podopiecznymi sprowadza się do organizowania całokształtu procesów zmierzających do podjęcia określonych ról w społeczeństwie. Podstawową metodą pracy kuratora z podopiecznymi jest metoda caseworku. Stosowanie tej metody wymaga od kuratora określonych umiejętności:

- rozładowywania u jednostek lęku, gniewu, niepewności i wprowadzanie jej w atmosferę nadziei, życzliwości, dostrzegania własnych możliwości, akceptacji i zaufania, - szukania przyczyn ludzkich trudności życiowych przede wszystkim poza jednostką, w wadliwych układach środowiska, - ułatwianiu podopiecznym zrozumienia sytuacji, w której się znalazły, - ustaleniu i wskazywaniu na dostępne środki pomocy (informacja, interwencja, ingerencja), - ułatwianiu podopiecznemu podejmowania decyzji (uaktywnianie, mobilizowanie, wspieranie), - mobilizowania sił podopiecznego wyzwalającej motywację do podjęcia starań o własną poprawę, zmianę niewłaściwych zachowań, uruchomienie tych sił, które pozwolą podopiecznemu na pokonywanie trudności związanych z własną poprawą (samowychowanie). Prowadzenie dozoru metodą indywidualnego przypadku jest sztuką, wymagającą od kuratora zdolności twórczych, z czym wiąże się interpretowanie i komentowanie wiedzy w odniesieniu do danej jednostki. Chodzi tu przede wszystkim o intuicję, umiejętności odczuwania podopiecznego i jej reakcji na projektowane działania kuratorskie oraz dużą wiedzę naukową interdyscyplinarną połączoną z wiedzą życiową wiążącą się z dojrzałością psychiczną i społeczną. Nie bez znaczenia jest określanie minimum przeżytych trudności życia rodzinnego, zawodowego i społecznego przyszłego kuratora sądowego.